

Jaunieši: nav, ko darīt

Visvairāk neapmierināto – Karostā un Tosmarē

● LIGITA KUPČUS-APĒNA

Pērnā gada izskaņā vairāk nekā 500 Liepājas jauniešu piedalījās pašvaldības rīkotā interneta aptaujā, lai uzzinātu, kā viņi vērtē dzīvi pilsētā. Analizējot apkopotos rezultātus, ir, par ko priecāties, un ir, par ko padomāt, lai apmierinātību ar dzīvi šeit kāpinātu un jauniešiem būtu vēlme palikt, iesakņoties. Atvērts ir jautājums, kādēļ jaunieši ignorē viņiem piedāvātos pasākumus vai aktivitātes. Tiešām neatbilst interesēm, nepatīk formāts vai arī informācija līdz viņiem nonēnā?

Šķetināt kritiku

Aptaujas ietvaros anketu aizpildīja 589 jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem: 531 jauniešs, kas dzīvo Liepājā, un 58 jaunieši, kas dzīvo Dienvidkurzemes novadā, bet ikdienā uzturas Liepājā. Aptauju īstenoja, izmantojot pašreizējā pildāmo anketu metodi.

Viens no pētījuma līdzautoriem ir sociologs, pētnieks, Latvijas Pilsoniskās alianses datu analītiķis Gints Klāsons, kurš piedalījies arī citu pašvaldību līdzīgās aptaujās. Viņš pagājušajā nedēļā iegūtos datus īsi prezentēja deputātiem Izglītības, kultūras un sporta komitejā, ieskicējot būtiskākos secinājumus.

Lielākā daļa jeb 83% Liepājas jauniešu ir apmierināti ar Liepāju kā vietu, kur dzīvot, mācīties un pavadīt brīvo laiku. Biežāk pozitīvos vērtējumus snieguši 15–16 gadus veci respondenti (87% pozitīvo vērtējumu), kā arī Vecliepājā un Jaunliepājā dzīvojošie. Tomēr G. Klāsons norādīja, ka būtiskāk ir skatīties uz pausto kritiku, kas sastāda 16%, un biežāk tie bijuši 13–14 gadus veci jaunieši, Karostā un Tosmarē dzīvojošie. "Kādi iemesli ir neapmierinātībai? Galvenā atbilde – nav, ko darīt brīvajā laikā, nav atpūtas, izklaides vietu."

Otrajā vietā, ko minējis aptuveni katrs desmitais pilsētas jauniešs, – nav darba, nodarbinātības iespēju. Dažādas citas atbildes norādītas izteikti retāk: iepirkšanās vietu trūkums, nav iespēju studēt, mācīties, slikta ceļu/ielu kvalitāte, nedrošības sajūta, nepatīkami cilvēki utt. "Kopumā nosaukti 149 dažādi ierosinājumi," ar rezultātiem dalījās G. Klāsons, tomēr, ja arī kādu no tiem ieviestu, apmierinātības rādītāji būtiski neuzla-

botos. "Jo katram ir kaut kas savs. Ieviešot, piemēram, orientēšanos, ko vēlas septiņi procenti, varētu dabūt klāt septiņus procentus. Bet nav praktiski nevienas aktivitātes, kas varētu ļoti būtiski ietekmēt kopējos rādītājus."

Aktivitāte – vidēja

Kādās aktivitātēs jaunieši piedalās? No anketā dotajiem 19 variantiem biežākā aktivitāte ir kultūras pasākumi – tajos piedalījušies 71% jauniešu. Savukārt katrs trešais jauniešs norādījis, ka iesaistās sporta, kā arī karjeras izglītības aktivitātēs.

G. Klāsons sacīja, kam šeit būtu pievēršama uzmanība: "Manuprāt, būtiskākais – lai gan 91% jauniešu kaut kur ir piedalījušies pēdējā gada laikā, tas nozīmē, ka tomēr katrs desmitais jauniešs nav piedalījies tajās 19 aktivitātēs, kas anketā bija iekļautas. Ja vēl detalizētāk skatāmies uz jauniešu aktivitāti dažādos pasākumos, redzams, ka arī starp 91% nav tā, ka šie jaunieši piedalās ļoti daudzās aktivitātēs. 64% no visiem jauniešiem piedalījušies tikai trīs līdz piecos pasākumos vai aktivitātēs gada ietvaros. Un tas nav ļoti daudz. Izteikti aktīvi ir ceturtdaļa jeb 27%, kas piedalījušies sešās vai vairāk aktivitātēs no 19, kas bija anketā. Arī tas nav ļoti augsts rādītājs. Līdz ar to varētu teikt, ka aktivitāte kopumā ir vidēja."

Dati liecina, ka neaktīvo jauniešu īpatsvars izteikti lielāks ir 13–14 gadus veco jauniešu grupā, Karostā un Tosmarē dzīvojošo vidū.

BJC vadītāja Ineta Šmēdiņa apliecina, ka arī jaunieši vecumā no 13 gadiem un vairāk apmeklē BJC struktūrvienības. Tās izvietotas "Laumas" rajonā, Vecliepājā, pilsētas centrā. "Lai attīstītu struktūrvienību vēl kādā mikrorajonā, tās ir ļoti lielas izmaksas. Pagaidām pašvaldība par to nedomā," atklāj I. Šmēdiņa. "Tie jaunieši, kuriem ir interese kaut kur iesaistīties un kaut ko darīt, arī rīkojas. Zinu, ka no Ezerkrasta brauc uz "Laumas" rajonu, uz Olimpisko centru. Nav tā, ja tas ir citā rajonā, tādēļ neapmeklē." Jautāta, vai tomēr nav svarīgi, ka interese izglītība iegūstama jauniešiem pēc iespējas tuvāk mājām, I. Šmēdiņa spriež, ka tas tomēr nav galvenais rādītājs. "Ja jauniešs grib darīt, tad viņš arī iekāpj tramvajā vai autobusā un tiek līdz galamērķim."

Viena no jauniešu pulcēšanās vietām Liepājā gada siltajā laikā ir skeitparks Jūrmalas parkā. Tie, kuri ar ekstrēmajiem sporta veidiem saslīmuši, īpaši nedomā, kur pavadīt savas brīvās stundas ārpus skolas. Protams, šeit!

Digitālā vide nelaiž vaļā

Dažādu iespēju pieejamību pilsētā jaunieši kopumā vērtē pozitīvi. Pozitīvākās atbildes sniegtas par iespējām apmeklēt kultūras pasākumus, iesaistīšanos mākslas vai mūzikas aktivitātēs, sporta aktivitātēs, amatiermākslā, pulciņos. Tomēr katrs trešais jauniešs norādījis –

viņu konkrētās iespējas nesaista.

Anketā jaunieši brīvā formā bija lūgti ierakstīt, kas viņus motivētu vairāk iesaistīties dažādās līdzdalības aktivitātēs. Salīdzinoši visbiežāk jaunieši norādījuši, ka motivētu, ja runātu par viņiem tuvām tēmām (20%), 16% norāda uz brīvā laika nepieciešamību, 14% jauniešu vēlētos plašāku informāciju un reklāmu par aktivitātēm, bet

13% motivētu, ja iesaistītos draugi un paziņas.

Biedrības "Radi vidi pats" pārstāvis Staņislavs Babins nevēlēšanos iesaistīties sauc par pēckovida efektu. "Es saskatu vairākus faktorus, kāpēc jaunieši izvēlas mazāk iesaistīties klātienē. Divu gadu laikā mainījušies gan paradumi, gan arī dramatiski palielinājušās iespējas jauniešiem tieši digitālajā vidē. >>

ES DOMĀJU TĀ: KĀDU ATCERATIES SAVU JAUNĪBU?

Dace –
strādā:

– Bija skaisti!

Skolā piedalījās pašdarbībā, dziedāju, dejuju, braucām uz koncertiem, ekskursijās. Lai tiktu līdz skolai, no rītiem vajadzēja agri celties un tad braukt ar autobusu 25 kilometrus, jo dzīvoju laukos. Tas bija pašsaprotami, nevis grūti. Vēl tas, ka man bija ļoti labi vecāki un es uzaugu laimīgā ģimenē.

Jana Rūce –
brīvmāksliniece:

– Man bija mīļa ģimene. No bērnības daudz dziedāju ansambļos, korī. Tētis iemācīja pazīt dabas norises, mēs bieži pavadījām laiku kopā. Man patika būt dabā, atpazīt kukaiņus, putnus, kokus. Vairāk biju vienpate. Tagad atceroties, jāsaka, ka jaunība bija tāds divdabīgs laiks. No vienas puses, man viss bija ļoti labi,

bet, no otras, – es tajā negribu atgriezties.

Ingrīda Evelone –
liepājniece no Vidzemes:

– Jo vecāka palieku, jo domas par jaunību kļūst gaišākas. Pāri visam tāda viegla bezrūpības sajūta. Tad atmiņas par draugiem, klasi, kopīgiem pasākumiem. Skola piedāvāja dažādus pulciņus, pašdarbību un brīvā laika pavadīšanu. Manā laikā vēl bija oktobrēnu, pionieru aktivitātes. Sporta skolotāja organizēja dažādus sportiskus pasākumus. Viss notika tā dabiski, pašsaprotami, bez uzspiešanas.

Ivita Aigare –
kosmetoloģe:

– Jaunība bija laiks, kad ieguvu labākās draudzenes, ar kurām esmu kopā joprojām. Tas bija deviņdesmito gadu sākums, kad vai-

rumam tiešām dzīve bija finansiāli grūta, taču mums, jauniešiem, tas nekādi netraucēja darīt savas lietas. Dejoju tautas dejas, trenējos aerobikā. Tikko bija sākusies jaunsargu kustība, tur apmeklēju nodarbības. Studiju laikā, kā vairums, pārtiku no ceptiem kartupeļiem un plikiem makaroniem, un tas piederēja pie lietu kārtības.

Aina –
rucavniece:

– Manā jaunībā tās lielās, noklusētās patiesības mēs zinājām, bet disidenti nebijām. Dzīvojām uz priekšu, nodarbojāmies ar sportu, pašdarbību. Tas, kā jūties jaunībā, ļoti atkarīgs no cilvēkiem, kas apkārt, no kolektīviem, kuros iesaisties, no skolas, kurā mācīties. Mēs visi bijām vienādi jeb vienādi nabadzīgi. Nebija izlēcēju un ļauni noskaņotu vienaudžu.

